

VI. TÜRK TARİH KONGRESİ

Türk Tarih Kurumu Genel Kurulu, VI. Türk Tarih Kongresini Türk Tarih Kurumu'nun XXX. kuruluş yılı olan 1961 yılının Ekim ayında Ankara'da toplamaya karar vermiş, toplanma tarihi olarak da 20 - 26 Ekim günleri uygun görülmüştü.

Kongre Genel Sekreterliğine seçilen Türk Tarih Kurumu Genel Müdürü Uluğ İğdemir, 15 Kasım 1960'da kongrenin yerini, tarihini ve bölümlerini bir numaralı sirkülerle yerli ve yabancı tarih bilginlerine duyurdu.

Kongrenin bölümleri şöyle tasarlanmıştı :

- I. Eski Anadolu ve Önasya bölümü.
- II. Orta-Asya ve Orta-Çağ Türk ve Türkiye tarihi bölümü.
- III. Osmanlı tarihi bölümü.
- IV. Türkiye Cumhuriyeti ve İnkılâp tarihi bölümü (Genel tarih meseleleri ile birlikte).
- V. Tarih öğretimi bölümü.

Kongrenin toplanacağı tarihten bir hafta önce kongrenin programı ile kongreye sunulacak bildirilerden 65 tanesinin özeti basılmış ve kongre üyelerine sunulmuştu.

Kongreye 103 bilgin 116 bildiri ile katılacağını bildirmiş ve bunlar programa alınmış ise de, bu bilginlerden bir kısmı çeşitli mazeretler dolayısıyla kongreye katılmadıkları ve bunlardan Türk Tarih Kurumu'nun çok değerli bir üyesi olan Ord. Prof. Dr. Muzaffer Şenyürek, 23 Eylülde Hatay'da yapmakta olduğu kazılardan Ankara'ya dönerken bir uçak kazasıyla aramızdan ayrıldığı için, kongreye, 18'i yabancı bilginlere ait olmak üzere 91 bildiri sunulmuştur. Bu sayıya program basıldıktan sonra kongreye katılacaklarını bildiren iki Sovyet bilgini ile üç Pakistanlı ve üç Türk bilgininin bildirileri dahildir.

Kongreyi, bildiri verenlerin dışında, Türk Tarih Kurumu üyelerinin büyük çoğunluğu ile Türkiye'nin çeşitli liselerinden gelmiş 40 tarih öğretmeni ve bir çok tarihseverler ilgi ile izlediler.

Kongreden bir gün önce kongrenin ve Türk Tarih Kurumu'nun 21 yıllık Başkanı büyük fikir ve devlet adamı Ord. Prof. Şemseddin Günaltay'ın beklenmedik ölümü, kongre için büyük bir talihsizlik olmuştur. Bundan dolayı Günaltay'ın toprağa verildiği gün olan 21 Ekim cumartesi günü kongre çalışmalarına ara verilmiş ve böylece basılmış olan programda esaslı değişiklikler yapılmıştır. Bununla beraber kongre sıkı bir çalışma sonunda programını başarı ile sona erdirmiştir.

Program gereğince kongre üyeleri 20 Ekim cuma günü sabah saat dokuzda Türk Tarih Kurumunda toplanarak Atatürk'ün Anıt-Kabirini ziyaret etmişler ve saygı duruşunda bulunarak bir çelenk koymuşlardır. Saat 10.30 da Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinin büyük konferans salonunda kongre, bandonun çaldığı İstiklâl marşından ve kongre başkanı Rahmetli Şemseddin Günaltay'ın hâtrası için yapılan saygı duruşundan sonra Millî Eğitim Bakanı Ahmet Tahtakılıç'ın bir söylevi ile açılmıştır.

Milli Eğitim Bakanının söylevinden sonra kongre Başkanı Rahmetli Şemseddin Günaltay'ın yerine Türk Tarih Kurumu Asbaşkanı Faik Reşit Unat, Türk Tarih Kurumu'nun çalışmalarını özetleyen bir söylev vermiştir.

Bundan sonra sırasıyla Üniversitelerle yerli ve yabancı Bilim Kurulları temsilcilerinin mesajları okunmuş, kongre Genel Sekreteri ve Türk Tarih Kurumu Genel Müdürü Uluğ İğdemir, Kurum'un 30 yıllık çalışmaları hakkında raporunu okumuş, en sonra da, eşinin ölümü üzerine İstanbul'a gitmek zorunda kalan Kurum'un ilk başkanı Tevfik Bıyıklıoğlu'nun yerine Kurum üyelerinden Ord. Prof. Enver Ziya Karal, program gereğince kapanış oturumunda okuyacağı "Atatürk'ün General Harbord'la Amerikan kongresine gönderdiği İstiklâl Savaşı ile ilgili rapor" adlı bildirisini okumuş ve böylece kongrenin açılış oturumu son bulmuştur.

21 Ekim cumartesi günü kongre üyeleri çalışmalarına ara vererek Şemseddin Günaltay'ın cenaze törenine katılmışlar, ertesi pazar günü program gereğince müzeler gezilmiş ve 23 Ekim pazartesi günü çalışmalara tekrar başlanarak 25 Ekim çarşamba günü saat 15'te Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinin büyük konferans salonunda yapılan kapanış oturumu ile kongrenin ilmî çalışmaları sona ermiştir. 26 Ekim perşembe günü iki kola ayrılan kongre üyelerinden bir kol Polatlı civarındaki Gordion kazı yerini, diğer kol da Konya'ya giderek müzeleri ziyaret etmişlerdir.

Kongre münasebetiyle bastırılan madalya aynı zamanda Türk Tarih Kurumu'nun XXX. kuruluş yılını da sembolleştiriyordu.

Kongre sırasında üyeler, Millî Eğitim Bakanının davetlisi olarak Coppelia balesini seyretmişler ve son günü Türk Tarih Kurumu'nun Bulvar Palas'ta verdiği soğuk büfeli yemekte hazır bulunmuşlardır. Yine kongre esnasında Macar ve Polonya Büyük Elçilikleri ile Sovyet Büyük Elçiliği kongreye katılan bilginler şerefine birer kokteyl vermişlerdir.

Yerli ve yabancı bilginlerden Türk Tarih Kurumu'na gelen yazılarda kongrenin gerek organizasyonu, gerekse bildirilerin başarılı oluşu takdirle anılmaktadır.